

zadet najbolj mali človek. Človeku je danes težko pri srcu, ko vidi ubogega posla ali delavca, ki je bil zapeljan od visokih obresti, da je podpisal vojno posojilo, ki pa danes ne donša nikakih obresti. Zato ga tudi lastnik ne more prodati. Poleg raznih ustanov: hranilnic, občin in drugih ustanov so zašli tudi posamezniki, zlasti iz nižjih in revnejših slojev v veliko revščino in pomanjkanje, ker so vtaknili ves svoj prisluženi denar v vojna posojila.

Tokrat hočemo glede vojnih posojil predložiti nekak načrt, kako bi se dala ta stvar deloma ozdraviti.

Gotovo je, da se mora v prvi vrsti gledati na to, da se odpomore pred vsem revnejšim slojem. Če vzamemo, da je v vseh bivših pokrajinah Avstro-Ogrske, ki spada dajo danes v našo državo, predpisanih okoli 800 milijonov vojne posojila, lahko smatramo, da odpade od teh 800 milijonov kron polovica na razne bogataše, na bogata podjetja, na banke, menjalnice, zavarovalnice itd. Če bi mi torej hoteli vojna posojila obrestovati samo v toliko, v kolikor so jih podpisali ubožni sloji, potem pride v poštev k večjemu 400 milijonov kron. En način, kako bi se to dalo izvesti brez velike škode za državo, a v veliko pomoč revnejšim slojem, bi bil ta, da se stara vojna posojila spremenijo v nove državne zadolžnice, od katerih bi se jih vsako leto nekaj izžrebalo. V to svrhu bi se napravil fond, v katerega naj bi lastniki novih zadolžnic plačevali pol procenta. Tega pol procenta bi se odtegovalo pri izplačevanju obresti; morebiti bi se te nove zadolžnice obrestovale po najnižji obrestni meri, po kaka 2 in pol procenta. Na ta način bi se gotovo ta dolg odplačal v 60 letih. Ker bi posamezni lastniki vojnih posojil plačevali po pol procenta v amortizacijske svrhe, bi se na ta način posojilo amortiziralo po večini iz teh plačanih obresti, dočim bi prevzela država nase obveznost, da izplača 2 procenta obresti, kar bi znašalo morebiti v prvem letu kakih 15 milijonov kron. Ta znesek naj bi torej prevzela država. Svota 15 milijonov kron bi se vsako leto znižala zaradi tega, ker bi se vsako leto nekaj zadolžnic izžrebalo.

Drugo vprašanje pa je, kaj je storiti glede vojnih posojil, ki so se najela z zastavo drugih vrednosti. To vprašanje bi se morebiti rešilo obenem z že omenjenim vprašanjem. Predvsem nam mora biti na tem, da se na vsak način omogoči obveznicam zopet novo življenje; vojna posojila bi zopet dobila nekaj vrednosti in človek bi jih lahko prodal ter si tako rešil vsaj del svojega kapitala.

Malenkosten je znesek, ki bi bil v ta namen potreben; saj ne znaša niti 4 milijone dinarjev. Vendar bi pa država s tem storila svojo dolžnost, kot so jo druge države že davno izpolnile v tej ali oni obliki. Ne trdim, da je baš ta oblika najboljša. To bi bil vsaj en način, ki bi se mogel sprejeti.

Če tudi vzamemo, da se dopusti to, da se boljše stojičim podjetjem, kapitalistom itd. prav nič ne plača in da se upoštevajo samo zadolžnice malega človeka, vendar mislimo, da bi država s tem činom mnogo pridobila na svojem ugledu. Baš radi tega je zadnje državno posojilo tako slabo izpadlo, ker ljudje nimajo zaupanja v državna posojila po tacih doživljajih.

Naše bolnice.

(Iz govora poslanca Davorina Krajnc na seji nar. skupščine dne 25. julija 1922.)

Največje bogastvo za vsak narod je gotovo zdravje in zdrav narod je tudi največje bogastvo za vsako državo. Da je pa narod zdrav, zato mora imeti tudi zadostna sredstva. Eno glavnih sredstev, ki omejujejo boleznin in dajejo narodu zdravje, so gotovo bolnišnice. Kjer je bolnišnica, tam se zdravijo boleznin najceneje in tam se nudi narodu najboljša zdravniška pomoč. Jaz se čudim, da je baš gospod načelnik ministrstva narodnega zdravja dr. Stampar izrekel, da bi morala država bolnice odpraviti in da naj bi bolnice postojale samo za omejitev kužnih boleznin.

izkušeni strokovnjak v tej stvari, mogoče pa da samo šušmar — Kakorkoli, — jaz imam o tej žabi svoje osebno mnenje in jaz stavim štirideset dolarjev, da skoči tale moja žaba više nego katera druga v deželi Kalaveras.

In tujec je preišljeval nekaj časa, nato pa je dehal — otožno skoraj:

«Škoda —! Tujec sem tukaj in nimam nobene žabe. Pa če bi imel katero, bi stavo sprejel.»

In Smiley mu je odgovoril:

«Dobro, dobro! Držite za trenutke moje škatlo, pa vam prinesem žabo!»

In Smiley je vzel škatlo, položil svojih štirideset dolarjev poleg Smileyevih, sedel in čakal. Smiley pa je šel po žabo.

Tujec je sedel poleg škatle in preišljeval in preišljeval — In vzel je žabo iz škatle, jej odprl usta na široko in jej nasul polno žlico svinčenih kroglic, — takih, ki jih rabijo za naboje lovci — prav do grla polno, in je djal žabo nazaj v škatlo.

Smiley pa je med tem brodil po blatnem močvirju in ko je po dolgem iskanju našel primerno žabo in jo ujel, se je vrnil in rekel:

«Torej, ako ste pripravljeni, pa postavite tole žabo poleg Daniela, njene sprednje krake natančno v eno vrsto z Danielovimi!»

In tako sta storila.

In Smiley je štel:

«Ena — dve — tri — —!»

In vsak je vščipnil svojo žabo v zadek.

Tujčeva žaba je veselo poskočila, toda Daniel se ni premaknil. Napihoval se je, dvigal ramena, stezal kra-

Če pogledamo, kdo išče pomoči v bolnišnicah, vidimo, da so to najširše plasti naroda, da je to predvsem revno ljudstvo, delavec in kmet. Delavec nudi s svojim delom splošnosti vse svoje moči, vse svoje zdravje. Ker je slabo plačan, si ne more za slučaj bolezni preskrbeti nobene pomoči. V tem slučaju mu je sigurna ena sama pomoč in to je pomoč v bolnišnici. Isto velja tudi za kmeta, ki ne more zdravil in zdravnikov sam plačati. Tudi kmet pride v bolnici poceni do zdravil in zdravnik; v bolnici dobi novih moči za svoje delo v splošno korist.

Vidimo tudi pri mnogih drugih revnih slojih, ki mnogo trpijo in ki morajo težko delati, da si pokvariyo zdravje in da dobijo razne dolgotrajne bolezni. Če hoče dotičnik dolgotrajno bolezen pri dragih zdravnikih in dragih zdravilih lečiti doma, ne more drugače, nego da upropasti svojo družino. Tako pa mu nudijo baš bolnišnice najnujnejšo pomoč. Tudi mnogo potrebnih operacij se more izvršiti samo v bolnišnici. Zato bi bil napad na našo kulturo, če bi se odpravile bolnišnice, ker bolnišnice najbolj zavirajo in omejujejo razne bolezni.

Da pa morejo biti bolnišnice dobre in da morejo nuditi narodu res izdatno pomoč, zato morajo imeti na razpolago dovolj sredstev za svoje vzdrževanje. Toda danes vidimo, da se bolnišnice zlasti v Sloveniji naravnost upropačajo. Preteklost nam kaže, da so bolnišnice vedno imele primanjkljaj. Naše bolnišnice so bile prej pod upravo dežele Kranjske in Štajerske, sploh pod deželno upravo. Kar so imele primanjkljaja, ga je pokrila deželna uprava. Primanjkljaj je znašal leta 1913 celih 184.000 K, kar bi po današnjem računu odgovarjalo svoti 9 milijonov kron. Ta primanjkljaj je pokrila deželna uprava brez ugovora. Leta 1916 je znašal deficit nič manj nego 330.000 K, po sedanji denarni vrednosti 15 in pol milijona kron; pokrila ga je zopet deželna uprava. Danes pa stoji naše bolnišnice tik pred polomom. Njihov dolg že znaša nad 500.000 K in nikdo jim noče ničesar več kreditirati, niti mesar, niti trgovec. Tudi tu se kaže dobrota centralizma!

Ministrstvo narodnega zdravja je seveda dalo nalogo, da se naj številni bolniki po bolnišnicah kolikor mogoče omeji. Vsi vemo, da je bolezen tako velik gospod, ki se ne da omejiti. Če ni človek bogat, mora iskati zavetja v slučaju bolezni tam, kjer ga res lahko pričakuje in kjer se mu res more dati pomoč. Če bi mi danes opustili polovico bolnikov, ki so že deloma zdravi, bi šli ti bolniki s kaljo bolezni v sebi iz bolnice in ne bi mogli več opravljati svojega dela v korist družbi. Če bi se pa kdo le vendar silil k delu, ker ga žene skrb za rodbino, bi moral poprej umreti kakor treba. To je na škodo splošnosti, ker je neki učenjak čisto pametno rekel: Bogastvo države je narod in obresti od tega bogastva je delo, ki ga narod opravlja. Ta dela pa mora narod opravljati samo, če je čil in zdrav.

In kam naj gredo bolniki, če se odpravijo bolnice? V bolnicah se nahajajo baš najsiromašnejši sloji. Ti bolniki nimajo denarja, da bi šli v drago zdravilišče, ampak morajo iskati pomoči tam, kjer je najceneje. Najcenejšo pomoč pa dobi bolnik v bolnicah.

Toda bolnišnice imajo danes odmerjene vse svoje dohodke na podlagi dvanajstin po tržnih cenah, ki so veljale leta 1919. Toda vsakdo ve, da se je draginja povečala desetkrat, če ne bolj. Zato danes bolnice stojijo pred dejstvom, da ne morejo nadaljevati svojega poslovanja, ako se nočejo zadolževati, kar jim je pa prepovedano; bolnice ne smejo prekoračiti dovoljenega proračuna. Če se bo še dalje tako delalo, bodo sigurno naše bolnišnice upropačene; s tem bodo trpeli široki sloji naroda, baš tistega delavnega naroda, ki proizvaja življenjske potrebine za vse druge stanovce; to sta delavec in kmet. In vendar bi mi morali najbolj skrbeti za ta dva stanovca, da bosta mogla delati. Človek pa more delati samo, če je zdrav in če se mu izgubljeno zdravje povrne po dobrih bolnicah in dobrih zdravilih. Če se bo pa v bolnicah, kakor sem že omenil, morala polovica bolnikov odpustiti, bo to velikanska škoda, ker bo s tem naš narod uničen.

ke. — pa zastoj, ni šlo in ni šlo, — obsedel je kakor bi bil pribit —

Smiley se je zelo čudil in jezen je bil. Kaj takega se mu še ni pripetilo!

Tujec pa je vzel dolarje in naglo je odšel. Pri vratih se je še obrnil, pokazal s palcem preko ramena na Daniela in rekel:

«Res ne vem, zakaj bi naj bila tale žaba boljša ko katerakoli druga —!»

Smiley se je čehljaj za ušesom in gledal svojega Daniela.

«Čudno — hm —!» je govoril sam pri sebi. «Kaj mu je neki, mojemu Danielu —? Nekako otečen se mi zdi!»

In vzel ga je v roko.

«Kaj —?! Pet dolarjev stavim, da tehta več ko pet funtov —»

Obrnil je žabo navzdol in je spravil iz nje dve polni peščici svinčenih krogel —

Seveda je skočil za neznanecem, pa ni ga bilo več —»

Tako je pripovedoval Simon Wheeler, mirno in dostojanstveno, ni se nasmejal, ni izpremenil glasu —

«Dobro torej», je povzel, «tale Jim Smiley pa je tudi imel kravo, slepa je bila na eno oko, — pravzaprav je bila od svojega rojstva sem enooka, repa ni imela in namesto njega le —»

Pa nisem imel časa, da bi bil poslušal še tudi zgodbo o nesrečni kravi in ali je Smiley tudi z njo dobil kako stavo, poslovil sem se in naglo odšel —

(Konec.)

Če se pretirano štedi pri naših bolnicah, se tudi v slučaju, če nastopi kaka kužna bolezen, bolezen ne bo mogla omejiti tako, da bi predčasno ne pomrlo mnogo naroda, in to ne po lastni krivdi, ampak po krivdi uprave, ki ne da zadosti sredstev za bolnice.

Če pogledamo samo ljubljanske bolnice, vidimo, da je bilo zanje dovoljenih samo 640.000 K; izdatki so pa znašali 1.171.000 K, torej je bilo primanjkljaja 531.000 K. To bi se moralo upoštevati in bi se morala na vsak način našim bolnicam dati toliko večja svota, da bi mogle svoje stroške zmagovati. Če pogledamo druge bolnice: v Celju, Ptuj, Mariboru in drugod, vidimo zopet, da izkazujejo vse bolnice primanjkljaj, ker nimajo dosti sredstev. Gospod minister za zdravje je zagotovil, da se je sedaj nekaj založilo za naše bolnice. Toda to je samo za prehodno dobo. Mi zahtevamo, da se da bolnicam trajno dovolj sredstev, ker bolezni so vedno bile in vedno bodo.

Potrebn denar bi se že dal dobiti, če bi se nekaj prihranilo tam, kjer so se določile podpore n. pr. za razna gledališča in druge naprave, ki služijo v zabavo le samo najbogatejšim. Te naprave obiskujejo bogati in imoviti ljudje, bolnišnice so pa za revne sloje, ki si ne morejo drugače pomagati. Mislim, da bi vlada delala veliko pametneje, če bi porabila tisti denar za bolnice, kakor če se napravi kratko veselje ljudem, ki imajo sami dovolj denarja, da si ustvarijo veselje. Naj bi rajše vlada s tem denarjem ustvarjala zdravje in veselje ljudem, ki si sami ne morejo pomagati! To je tudi v državnem interesu, ker bi se ti ljudje zavedali, da država zanje v stiski in bolezni po očetovsko skrbi. Potem bi imeli ljudje tudi več veselja za delo za splošno korist.

Reklamirajte volilne imenike!

Doznali smo, da so nasprotni župani namenoma izpustili veliko število naših volilcev iz volilnih imenikov. Pozivamo vse volilce, da takoj pregledajo volilne imenike in vložijo pravilno reklamacijo. Za naše ljudi je to delo sedaj najvažnejše. Poznejše kreganje in pritožbe ne bodo prav nič izdale. Reklamacije morajo biti pismene. Priložiti morate listine, s katerimi izpričate, da ste 21 let stari in da bivate že dovolj časa v občini, in da ste naš državljan. Zaupniki, prepisite takoj volilne imenike in pomagajte sestaviti našincem reklamacije. Ne zamudite roka! Volitve se bližajo!

Katoliški shod pri Sv. Treh Krajev v Slov. gorcah.

Toliko ljudi že dolgo ni videla znamenita trikralske romarske cerkev kot v nedeljo, dne 23. julija na katoliškem shodu. Niso zastoj pokali mogočn topiči. Vse župnije lenartske dekanije so bile častno zastopane, prav tako Apače, Sv. Peter pri Gor. Radgoni, Sv. Jurij ob Ščavnici, Sv. Andraž v Slov. gor., Ptuj, Maribor in še drugi kraji. Trikralski hribček je bil okrašen z mnogimi slavoloki, ki so nosili pomenljive napise: Hvaljen Jezus in Marija! — Veri zvesti ostanite, njene svetinje branite! — Bog živi vas, premili vse, kateri danes tu ste zbrani! Za vero in za mili dom, vas ljubi Bog ohrani! — Ne zgine rod, ki vero zvesto brani! O Bog, očetov vero nam ohrani! — Izprosi milost Marija nam Ti, da bomo živeli, kot vera učil — V družini, v cerkvi, vsepovsod, o Jezus, bodi naš Gospod!

Tisočeri množici zbrani v natlačeno polni cerkvi govori navdušeno božjo besedo prof. A. Kolarič iz Ptujja: O pomenu vere za vsakega človeka in kako moramo po veri živeti in v smislu njenih načel delovati. Naj iskrene besede obrode stoteren sad! Slovesno sv. mašo opravi domači župnik Gomilšek.

Po službi božji se zbere ljudstvo na slavnostnem prostoru pred cerkvijo. Domači tamburaši se krepko oglašé, pevski zbor pa zapoje velegrajsko himno. Govorniški oder obdajajo kot častna straža domači in peterski Orli in domače Orlice. Domači župnik otvori shod. Zbrali smo se, da se pozivimo v katoliškem duhu, da se potegnemo za pravice sv. katoliške cerkve in da pokažemo svetu, da si teh pravic ne pustimo teptati. Predlaga na to predsedništvo shodu: Predsednik Ljudevik Poljanec, župan v Cogetincih, podpredsednik odvetnik dr. A. Veble, zapisnikar bogoslovec Kovačič. Predsednik spretno vodi shod in uvodoma povdarja: Na shodu bomo dobili orožja za obrambo naših verskih svetinj, v kateri bodimo enako požrtvovalni, kakor naš predniki. Župan trikralske občine Jakob Ketiš, pozdravi shod in mu želi obilega blagoslova. Nato nastopi navdušeno pozdravljen, naš poslanec Rožkar in govori o pomenu krščanske šole. Framasoni, ki sedaj vladajo v državi, nam jo hočejo vzeti, iz nje odpravijo veronauk in vpeljati brezversko sokolstvo. Začeli so že v Vojvodini. Tam izganjajo naše šolske sestre in jim zapirajo šole, judom pa jih odpirajo. Radi bi vzeli staršem vse pravice do šole in odgoje. Liberalni učitelji naj bi poučevali mesto krščanske nauka nel moralni nauk. Toda do tega ne sme priti. Tu moramo nastopiti edini, kot en mož. Verske šole si ne pustimo vzeti. V tem smislu moramo nastopiti pri vseh volitvah. Premišljene besede našega poslanca so naredile globok vtis na zbrano ljudstvo.

Prof. Vesenjaj govori o veri v javnem življenju. Kristus je na vprašanje velikega duhovna: Ali si ti sin božji?, neustrašeno odgovoril: «Ti si govoril, ja, sem!» Tako neustrašeni moramo biti tudi mi. Vera ni samo za dom, za družino, temveč mora voditi tudi v javno življenje. Kjer ni v javnosti več krščanske ljubezni in pravičnosti, zavladava sebičnost, pokvarjenost, krivica. Francija in druge dežele se prerajajo v verskem oziru, sledimo še jim mi. Upoštevajmo pri na-